

כבוד האדם האמיתי

1. רבי יוסי אומר, כל המכבד את התורה, גופו מכבד על הבריות. וכל המחלל את התורה, גופו מחלל על הבריות:

ר"ע מברטנורה: כל המכבד את התורה. הדורש החסרות והיתרות שבתורה ומראה טעם על כל קוץ וקוץ לומר שאין בה דבר לבטלה, אין לה כבוד תורה גדול מזה. אי נמי, המכבד ספר תורה ומכבד לומדי התורה והעוסקים בה, כל אלו בכלל מכבד את התורה הן:

רמב"ם: כבוד התורה הוא בהוראת הזריזות בעשייתה ויכבד החכמים המעמידים אותה והספרים אשר חברו בה וכן חלול התורה הפך הג'.

2.

ח רבי יוסי אומר: זה רבי יוסי בן חלפתא מצפורי (ראש השנה כו.), והיה תלמידו של רבי עקיבא (פסחים יח.), והיו לו חמשה בנים, והתפאר: נטעתי חמשה ארזים בישראל (שבת קיח.); והוא מסר נפשו בעבור התורה, כי הגלה לצפורי מהרומאים הרשעים (שבת לג.). ולכן אמר: כל המכבד את התורה, גופו מכבד על הבריות, וכל המחלל את התורה, גופו מחלל על הבריות: צריך שתדע, אהובי, בני, אשר האדם הוא התורה, כמו שכתוב (במדבר יט, יד): "זאת התורה אדם"; כי האדם כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים, כנגד תרי"ג מצוות — רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה. ועל-כן כשאדם מכבד את התורה, ומקיים את כל מצוות עשה בשמחה עצומה, ונזהר מכל מצוות לא תעשה, והוא שמח מאד בקיום מצוותיו ותברך, על-ידי-זה גופו מכבד על הבריות, וכל אחד מכבד אותו, כי כשאדם זוכה לקיים את המצוות של הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי-זה הוא ממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא ותברך שמו, כי כל העולמות כלם הם בדמות אדם, כמו שכתוב (בראשית א, כו): "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו" וגו'; ולכן כשאדם מקיים איזו מצוות עשה בשמחה, אזי מתעורר אור מהעולם הרוחני, שהוא כנגד האבר שבו, המקיים את המצוה השייכת לאותו האבר, וכן ממשיך אור וזיו וחיות ודבקות מהעולם שלמעלה, שהוא כנגד זו המצוה השייכת לאותו האבר. וכן כשאדם נזהר לא לעבר על מצוות לא תעשה שבתורה, הוא גם-כן ממשיך על גידו אור וזיו וחיות ודבקות מהעולמות השייכים ללא תעשה הזה. ועל-כן כשאדם נזהר מאד לא לעבר על רצונו ותברך, ומקיים את המצוות שהן רצונו ותברך, על-ידי-זה "גופו מכבד על הבריות", וכלם מכבדים אותו, לא-כן אם אדם מזלזל במצוות, או בגוי-אדם מזלזלים בגופו, ועושים ממנו ליצי ליצנות וצחוק. ולכן ראה, אהובי, בני, להתעורר בתשובה שלמה, בשעה שאתה רואה שבגוי-אדם לא מכבדים אותך, סימן שאתה לא מכבד את התורה והמצוות. ועליך לשוב בתשובה שלמה, והבן למעשה.

3. תפארת ישראל : כל המכבד וכו' גופו מכובד על הבריות - אדלעיל קאי, דתני שלא יתפרנס מהתורה, דמיירי באפשר שיתפרנס ממלאכה, להכי קמ"ל הכא, שאפילו היא מלאכה בזויה, לא יחשוב שיתבזה עי"ז, והרי גדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת שבתורה [כברכות י"ט ב'] , ליתא, אלא אדרבה כיון שעושה הכל לכבוד התורה, לא מבעייה בעיני הפקחין שאין משגיחין על הגוף כשהוא מלוכלך בטיט מלאכתו, אם רק חכמה בקרבו, אלא אפילו בעיני המון הבריות.. שמציצין רק על הקנקן ולא על היין שבו, אפ"ה **ימשוך הקב"ה חוט של חסד עליו שיהיה נכבד גם בעיניהן**, [אולם כלל התנא נמי שיכבד הספרים לאגדן יפה, ולהושיבן במקום נכבד, ולקום בפניהן (כי"ד סי' רפ"ב), וכ"ש בפני ס"ת עצמה, וכ"כ חייב לכרכה במטפחת יפה, דזה אלי ואנוהו (שבת קל"ג ב'), וכ"ש שחייב לכבד לומדי תורה ולעמוד בפניהם (כמכות דכ"ב ב' וקידושין דל"ג), וה"נ אמרינן האי מאן דמוקיר רבנן הו"ל חתנוותא רבנן (שבת כ"ג ב'), והיינו דקאמר הכא גופו מכובד, ר"ל אפילו גופו ריק וחלל מכל נשמת רוח חכמה, אפ"ה יסבב הקב"ה שיכבדוהו, וכ"כ כלל התנא שיהיה הת"ח בעצמו מקפיד על כבודה, שיהיה גופו ובגדיו נקיים מכל לכלוך, וכדאמרינן (שבת קי"ד), ת"ח שנמצא רבב בבגדיו חייב מיתה בידי שמים, גם לא יצא במנעלים מטולאים לשוק, ונ"ל דכ"ש בגדים מטולאים טלאי ע"ג טלאי, דבבגדים נראה טפי (כברכות מ"ג ב'), דבכל זה מבזה כבוד התורה]:

וכל המחלל את התורה - ששואל ממון עבור לימודו, ובזה מבזה התורה:

גופו מחולל על הבריות - דלא מבעייה שיהיה מבוזה בעיני החכמים, אלא אפילו בעיני הבריות שמסתכלין... **יסבב הקב"ה שגם בעיניהן יהיה מבוזה** ...